

Administratia
Tipografia:
Brazov, piata mare Nr. 22
Biserici nefrancoate nu se re-
trimite. Manuscrisurile nu se re-
trimite!
Birourile de abonamente:
Braşov, piata mare Nr. 22
Inscrise mai primoscu în Viena
Hofb. Hof-Verlagsanstalt & Comp.
(Hof-Verlag), edit. Schölkopf, Altes
Markt (H. Dukes, A. Oppel, J. Don-
nerstag) în Suabia: A. V. Goll-
berg & Co. în Hesse: K. Neumann, Ne-
mann, Neumann & Neumann; în Fran-
cia: G. L. Dussan; în Ham-
burg: A. Stinner.
Preţul inserţiunilor: o seriă
parţială pe o coloană 8 cr.
şi 80 cr. imbră pentru o pu-
blicare. Publicări mai dese
după tariful şi învoială.
Reclame pe pagina III-a o
sunt 10 cr. v. a. sau 80 ani.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANULU LIII

„Gazeta” este în fa-
cerea de abona-
mente pentru Anstro-
Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe 6 luni
6 fl., pe 3 luni 3 fl.
Pentru România şi străinătate:
Pe un an 40 franci, pe 6
luni 20 franci, pe 3 luni
10 franci.
Se primumără la toate
oficiile postale din
întru şi din afară
şi la dd. colectori.
Abonamentul pentru
Brazov:
la administraţie, piata
mare Nr. 22, etajul I.: pe un
an 10 fl., pe 6 luni 5 fl.,
pe 3 luni 2 fl. 50 cr. Cu
dusul la
casă: Pe un an 12 fl.,
pe 6 luni 6 fl., pe 3 luni
3 fl. Un exemplar 5 cr.
v. a. sau 15 bani.
Atât abonamentele cât
şi inserţiunile sunt a se
plăti înainte.

Nr. 234.

Brazov, Joi 18 (30) Octomvre

1890.

Brazov, 17 Octomvre v. 1890.

Fericirea patriei este o problemă grea şi foarte anevoioasă pentru omeni cuminte; pentru ai noştri bărbaţi de stat înseamnă ea este pasată cu lapte. Ajunge să dai câteva lovituri de marte aşedămintelor de cultură nemaghiare; ajunge să conluceri, în oricare mod şi pe oricare căi, la propagarea maghiarisării, fiă şi numai aparente, dăr numai să fiă în detrimentul naţionalităţilor nemaghiare, pentru ca să se ştie, că ai contribuit la fericirea patriei, şi în virtutea unor asemenea „merite” să se atribuie un titlu de nemurire.

Fără îndoială, că pe astă cale cel mai mare titlu de nemurire în era constituţionalismului unguresc şi-l-a câştigat corifeul Coloman Tisza, pe care soţul său de principii Falk Miksa, deputatul partidei aşedise „liberale”, nu şi-a uitat a-lu aminti cu mult entuziasm în darea sa de seamă, pe care a cetit-o Lunia trecută la Arad, înaintea alegătorilor săi.

Partida liberală — duse deputatul Falk — cu sufletul liniştit şi în deplină conştiinţă despre împlinirea datorinţei sale podesă privească asupra celor 15 ani din urmă, şi cu stimă şi recunoştinţă îşi va aduce aminte totdeauna de acel bărbat de stat — C. Tisza — care a condus-o pe ea în acest timp şi care a lăsat urmaşului său ţera într-o stare, pe care cu un deceniu şi jumătate înainte de asta, când s-a constituit partida liberală, chiar şi noi abia am fi putut spera s-o putem ajunge...

Numeraţi şcolile noastre populare de astăzi — duse mai departe deputatul Falk — şi veţi vedea cât de mult s-au sporit şi cât de mult s-a ridicat în urma

acesta cultura peste tot. Ori încătrău veţi arunca ochii, veţi afla cu bucurie, cătu de repede înainteză maghiarisarea chiar şi în ţinuturi de acelea, unde înainte de asta abia se putea auzi câte-unu cuvânt unguresc.

Prin ce ore ar fi sciut deputatul Falk se exprime mai bine principiul, de care este condusă partida dela putere, decă nu prin accentuarea maghiarisării poporelor?

Noi sciam şi fără a mai spune „patrioticul” deputat, că faimosă partidă „liberală” a lucrat şi lucrează mult pentru prosperarea, cel puţin aparentă, a rassei unguresc; înaintarea unui stat poliglot ca al nostru înseamnă nu constă nică decum în protegierea unei singure rasse pe socotela celorlalte, ci în mulţumirea tuturor poporelor, car constituie acel stat.

Ce este mai uşor pentru un guvern, decătu a ridica şcolă pe seama unei rasse din contribuţiile celorlalte rasse? Ce este mai uşor pentru un guvern despot şi fără inimă, decătu a-şi impune limba sa ca limbă de propunere în şcolile altora, precum s-a întâmplat acesta cu impunerea limbii maghiare la gimnaziul român din Beiuş, la şcolile române dela Niră, şi în timpul mai recent la şcolă civilă săsescă din Bistriţa? Dăr ore cuvine-se unui bărbat de stat, cum este deputatul Falk, să se laude în faţa lumii cu asemenea fapte despotice? Nu-şi aduce aminte deputatul Falk, că rezultatele, la car au ajuns antecessorii săi pe terenul maghiarisării înainte de asta cu o jumătate de veac, au fost mult mai mari ca cele de astăzi şi cu toate acestea praf şi cenuşă s-a ales din ele, ér patria a suferit amar? Pentru ce ore pe şovinismul acestia istoria nu-i învătă nimic?

Conferinţa alegătorilor români

ţinută în Sibiu la 27 şi 28 Octomvre 1890.

În numărul de astăzi n-am putut continua cu raportul nostru de er, deorece şedinţele conferinţei s-au continuat până eră târziu, aşă că nu ni-s-a mai putut trimite raportul. Astfel ne mărginim de astă-dată a publica datele de mai jos pe care ni-le comunică în grabă un delegat re-torsu dela conferinţă, cum şi informaţiunea biuroului telegrafic din Budapesta:

Şedinţa a II s-a deschis Lună d. a. la 4 ore, prin preşedintele biuroului V. Babeşiu. Indată după deschidere se cetesă mai multe telegrame sosite dela Viena, Oraviţa, Biserica-Albă, Munţii apusen, Severin, Arieşiu, dela d-nii Dr. Petco, Ioachim Mureşianu, Tr. Doda, Moldovan şi alţii.

După acestea raportul comisiunii de 30, d-lu V. Babeşiu, dă cetire raportului comisiunii de 30 declarând înainte de toate, că din cauza scurţimei timpului, neputendă presenta un raport mai amănunţit, va atinge numai punctele principale şi anume: Conferinţa susţine intactă programul partidului naţional dela 1881, 1884, 1887; procurarea mijlocelor necesare pentru subsistenţa diaristicea partidului naţional; conferinţa aprobă motivele pentru car nu s-a publicat memorandumul şi conrede publicarea lui comitetului permanent la timpul oportun în diaristica europeană şi apoi când se va afla de lipsă să-lu aşternă şi tronului.

Raportorul îşi rezervă, ca după constituirea comitetului permanent de 24 membri să facă unele enunţiuuri asupra situaţiei noastre din toate punctele de vedere.

Punenduse la ordine alegerea comitetului permanent, s-au ales prin aclamaţiune d-nii: Vincenţiu Babeşiu, Dr. I. Raşiu, G. Popu de Băsesi, Cor. Brediceanu, Dr. A. Mureşianu, Dr. Oncu, I. Coroianu, Dr. Lucaciu, Eugen Brote,

Nic. Cristea, Dr. Barcianu, Dr. Diacoviciu, Dr. Mihu, F. Hosszu Longin, M. Popoviciu, Ghiţă Popu, V. Ignat, A. Filipu, Vas. Raşu, Lud. Csato, P. Barbu, A. Cosma, Paul Rotariu, Dr. G. Popa.

După constituirea comitetului permanent, raportorul comisiunii de 30, d-lu V. Babeşiu, descrie în color vii situaţiunea noastră politică, fiindu desu aprobat şi face enunţiuurile amintite mai sus.

DIN AFARĂ

Manifestaţii pentru Moltke.

O telegramă din Berlină spune, că o deputaţiune a oficerilor austriaci din regimentul 71 a sosit la Berlină pentru a felicita pe mareşalul Moltke, remiţendu-i şi o scrisore din partea Impăratului Francisc Iosif. — Societatea corală a institutorilor din Berlină a dat la 26 Octomvre n. la 9 ore un concert în faţa locuinţei mareşalului de Moltke. Mareşalul a primit după aceea felicitările membrilor din familia sa, a tuturor oficerilor şi amploiaţilor statului ungar. La orele 11 şi jumătate prima companie din regimentul înteu de infanterie a gardei cu drapelele regimentelor de infanterie din garnisonă şi escadronul înteu a regimentului de cuirasieri, purtând stindardele au venit în faţa colonei triumfale. La orele 11 şi trei sferturi, Impăratul a sosit în faţa hotelului mareşalului de Moltke; compania şi escadronul au înaintat şi defilat; mareşalul era în balcon cu capul descoperit. După defilare drapelele şi stindardele au fost duse în hotel. În acest timp generalii comandanţi, d-lu Caprivi, deputaţiunea oficerilor austriaci, generalul rus Hutosoff erau adunaţi în salon; ei au fost salutaţi de cătră împărat. Puţin după aceea a apărut şi mareşalul, însoţit de generalul de Walderssee şi de toţi oficerii superiori din statul-major; el a primit felicitările Impăratului, a principelui moştenitor, a principilor Henri şi Leopold etc., şi a generalilor. D-lu de

FOILETONULU „GAZ. TRANS.”

(12)

Valurile Tineretii.

Romană de Ivan Turghenev.

XX.

Cerul era frumos instelat când Sanin păşi afară pe pörtă. Şi câte stele nenumerate acoperiau cerul: mai mari şi mai mici, galbene, roşii, vinete, albe! Ele licuriau, ele străluciau şi se legănau aşă de frumos cu raşele lor! Luna încă nu se ivi pe orizont, dăr pentru asta în jumătate întunerecul fără de umbre totul se putea distinge curat şi luminat. Sanin merse până la capetulu stradei... Încă nu avea voiă să mergă acasă; simţi, că sôrberea aerului curat şi liber îi va face încă bine. Se reintorse şi abia lăsă casa unde era cofetăria Rosselli, când una dintre ferestrite, ce se deschidea spre stradă zului fără de veste, se desfăcu şi apără o figură femeescă, ce-lu strigă pe nume.

„Monsieur Dimitri!”

Sanin grăbi numai decătu spre ferestră... Gemma!

Gemma răqimată pe braşele sale se plecă în afară pe ferestră.

„Monsieur Dimitri” duse cu voce înleptescă „am vrut să-ţi dau cevaş... dăr nu aveam curagiu; acum însă când te privesc pe neaşteptate, gândesc, că caprişul fatal al sorşii a adus cu sine asta...”

Gemma fără de voiă tăcu. Nu putea să mai continue; în minutul acesta s-a întâmplat ceva estraordinar.

În mijlocul tăcerii profunde, în mânia seninului ceresc, se născu o astfel de furtună, că sub picioarele lui Sanin se părea, ca şi când însuşi pământul se cutremură, că lumina slabă a stelelor tremură şi schinteiează, ba ce-i mai mult, ca şi când aerul s-ar fi prefăcut într-un ghem. Un vânt cald şi aprôpe asudător rupea coronele arborilor şi isbea puternic peste vîrfurile caselor. Pe stradă, el într-un moment, răpi cu sine pălăria lui Sanin şi încălci bucele negre ale Gemmei. Sanin ajunse cu capul drept la parcanul ferestrei, se sui fără voiă lui pe acela, ér Gemma cu amendonă mâinile îi apucă umeri şi cu pieptul ei îi atinse capul. Peste câte-va minute se putea auzi, vuetu, strepitu şi urletu. Ca şi când un întregu cârd de paseri ar fi sburat în

înălţime, aşă se retrase furtuna... Nu peste mult éraşi se făcu o adencă tăcere.

Sanin îşi ridică capul şi de-asupra lui vădu o faşă aşă de ciudată şi înfiorătoare, ochi aşă de neaşemănat de mari, spăimântători şi mareţi, privi un cap aşă de farmecător, încătu îşi simţi inima sfredelindu-se, îşi întinse buzele spre suviţele de përu resfrate pe umeri şi abia fii în stare să bîlbăie: „Oh Gemma!”

„Ce-a fost aceea? Fulgeru?” întrebă Gemma plimbându-şi ochii în jur, cu mâna nedesfăcută de umerii lui.

— „Gemma” repeşi Sanin.

Gemma se spăria, privi înderăt în odăia şi c'o mişcare vehementă luă de pe masă trandafirul vesceqit şi-lu întinse lui Sanin.

„Acastă flôre am voit să-ţi-o dau d-tale...”

Sanin recunoscu trandafirul recucerit dela ofiteri...

Ferestra atunci zura éraşi şi se închise, ér în dèretul întunecatelor geamuri nu se mai putea vedea nimic.

Sanin sosi acasă fără de pălăria...

Nică nu băgă de seamă, că furtuna îl lipsi de ea.

XXI.

Sanin abia de cătră ziua putu se adormă. Nică nu e mirare; efectul acelei furtuni veratice, care aşă de fără de veste îl răpi în faţa Gemmei, îl lămură despre aceea... dăr nu, nu despre aceea, că Gemma e frumoasă, şi că pe el l'a răpit de minune, căci acesta o scia el; ci despre aceea, că frumoşa copilă e aprôpe de-alu iubi... Acest amor l'a răpit şi pe el întocmai ca furtuna pe neaşteptate. Şi éta, acum duelul nenorocit? Gânduri triste şi réu prevestitoare îl preocupau. Chiar decă nu va căde... La ce-lu va duce acestu amor faşă de finţa, care era mirăsa altuia? Chiar şi decă acestu „altu” n'ar fi primejdios, dăr decă Gemma l'ar iubi, séu îl iubesc chiar... La ce l'ar cumpeni lucrul acesta?... Ce să facă! O astfel de frumsetă!...

Umbla în sus şi în jos prin odăia lui; acuş se aşedă la masă, lua o hârtă de epistolă, scria câteva rânduri; acuş éraşi le ştergia... Frumoşa figură a Gemmei s'arâta éraşi înaintea lui aşă cum era luminată de raşele stelelor,

Moltke a primit scrisori de felicitare din partea Țarului, a Regelui Suediei, a Sultanului, care-i amintesc serviciile aduse de mareșalul când era în serviciul Turciei, a principelui de Gales, și o telegramă foarte prietenească din partea principelui Bismarck. După amănunțit mareșalul a primit deputațiunile orașelor. D-lă Farckenbeck, primarul Berlinului i-a remis actul fondării unei instituții de caritate cu un capital de 50,000 de mărci, și care va purta numele de Moltke. Mareșalul a răspuns, că acesta este cel mai frumos cadou, ce putea primi. La 7 ore a fost un prânz de gală la Potsdam, la care au luat parte: Impăratul, Impărătesa, Principii, generalii, marii demnitari ai Statului, Conte Șuvaloff, generalul Kutusoff. Impăratul a ridicat un toast mareșalului. Moltke s'a întors după aceea la Berlin printr'un tren special; el a fost viu aclamat de către mulțime.

La situația.

„Pester Corr.“ primesc din Viena următoarele împărțiri: Punctul cardinal al situației politice generale europene, trebuie căutat în zilele viitoare în Milan, unde se întâmplă prima întâlnire personală între cancelarul imperiului german și între șeful guvernului italian. Fără îndoială, că lucrul esențial va sta în aceea, dacă cei doi bărbați de stat vor contribui: ca tripla alianță să și susțină și pe viitor acel caracter intim, ca să nu dăem entuziasmi, care lă au în ultimele zile ale regimului-Bismarck, sau dora pe viitor să se reducă la un simplu complex al datorii împrumutate. Cercurile politice de aici, sunt aproape ca sigure, că dintre cele două alternative, se va da expresiune celei dintâi.

Carnot în Petersburg.

Foia rusă „Peterburgskija Vjedomosti“ scrie, că președintele Republicii franceze, va merge prin Mai anul viitor la Petersburg prin Moscova. Din Petersburg Carnot va merge în ținutul Volga, în Caucaș și în Crimeea.

Totul această foia anunță, că s'ar ventila de nou cestiunea, pentru a se forma nou corpuri de armată rusești.

Dela granițele rusești.

Se scrie din Lemberg cu data de 27 Octomvre: După cum li-se împărțese din Varșovia foilor poloneze, autoritățile ruse dela frontieră, au primit ordinul telegrafic din Petersburg, de a supraveghea pe viitor cu mai multă severitate circulațiunea pe la granițe, și de a îngreua, pe cât va fi posibil, emigrațiilor părăsirea teritoriului rusesc. Circumscripțiile dela frontieră nu vor mai elibera pașaporturi. Conducătorii

maselor emigratoare, vor fi predați judecătorilor și conduși în arest preventiv.

Incorporarea Macedoniei și Serbiei-vechi la Bulgaria.

O telegramă din Belgrad spune, că diarele „Videolo“ și „Sumadija“ au lăsat de curând vestea, că se planuiesc incorporarea Macedoniei și Serbiei vechi la Bulgaria. Numitele foi atrag atențiunea cercurilor competente asupra pericolului, ce se apropie, a cărui urmare va fi proclamarea Bulgariei de regat.

SCIRILE ȚILEI.

Regina României la Viena. O telegramă din Viena spune, că Regina României a sosit acolo la 2 ore; ea a fost primită la gară de către personalul legățiunii și de d. de Lindheim, consulul general al României. M. S. a tras la hotelul imperial. La orele 11 Regina a mers la biserică Augustinilor; după aceea a făcut o vizită arhiducesei Maria Theresia (Charles Louis) la care a stat aproape o oră. După amânunț M. S. a plecat la Baden, la Weinburg, ca să facă o vizită Arhiduceselor. La orele 4, împăratul a venit la hotel, der n'a găsit pe Regina, care n'a intrat decât un sfert de oră după aceea. La orele 5 s'a dat un prânz, la care a asistat tot personalul legățiunii. In 27 Octomvre n. la orele 10—12 a fost la Regina la hotel un cerc musical și de declamațiune; au fost invitați vr'o 20 de persoane, printre cari Arhiducesa Maria Theresia și câțiva artiști dela teatrul imperial. M. S. a plecat în România Lună după amânunț. Alaltă-eri a trecut prin Brașov, direct spre București.

Redeschiderea dietei ungare. Lună, 27 Octomvre n., s'a deschis sesiunea de toamnă a dietei ungare. Ședința de Lună însă n'a fost de mare importanță. Președintele a prezentat camerei o mulțime de rugări în afacerea matriculelor. Până în 4 Noemvre nu se vor tracta lucruri de mare însemnătate.

Ministru Szapary în Viena. Ministrul președinte unguresc a fost în Viena la 26 Octomvre n. unde a conferit cu nunciul papal Gallimberti timp de 3/4 oră. La orele 11 din zi a avut o audiență de 1/2 oră la Maiestatea Sa. Pe urmă a conferit mult timp cu ministrul comun de război, Bauer. „Egyetértés“ spune, că visita, ce i-a făcut o nunciului papal e în legătură cu cestiunea matriculelor.

Români uciși în Serbia. Se scrie din Orșova: Înainte cu vre-o trei zile George

Lalescu, George Bușoiu, I. Ionescu și Panu Dumcea locuitori din Mehadia au trecut în Serbia cu scopul d'a țergui vite în Bêrza-Palanca. Din comuna Techia vis-a-vis de Orșova și-au angajat un călăuz, au plecat la drum și apucându-i s'era în comuna sêrbescă locuită și de Muntenegrini, Petrovoselo, au durmit aici de unde dimineața au plecat către Bêrza-Palanca. Pe când au ajuns însă în pădurea din apropierea satului, de-odată le au eșit în cale din desiș patru Muntenegrini înarmați cu puști, țintite spre călători și cerându-le banii. Dumcea, care mergea mai îndepărtare, vădându pericolul au luat-o la fugă, și faptice i-au și succesul să-și mântuie viața. In fugă — la spatele sale, auia împușcături tâlharilor una după alta și strigături de durere ale tovarășilor săi. Dumcea pribegind prin locuri necunoscute abia au ajuns în Techia, unde au anunțat faptul auctorităților sêrbesci, der pe tovarășii săi de atuncia nu i-au mai vădit. Probabil, că atât tovarășii săi, cât și călăuzul sunt uciși. Auctoritățile sêrbesci au ordonat urmăriri severe, der până acuma nu s'au aflat făptuitorii acestei tâlhării. Bani, cu cari voiau să țerguescă, spre nenorocire au fost la Bușoiu, care a rămas jertfa tâlharilor ucigași.

Têrgul de țără din Petroșeni s'a ținut în 13, 14 și 15 l. c. In ziua primă s'au mănă la țergu oi, berbeci, capre porci etc., aceste însă nu s'au bucurat de mare trecere. In ziua a doua s'au mănă la țergu vite cornute, și cai în număr cam până la 4000 capete; cumpărători au fost foarte puțini, der cu toate acestea s'au vândut 50 de porci, 180 de oi, capre și berbec etc., 100 capete de vite cornute și cam la vr'o 20 cai. Circulațiunea banilor peste tot se evaluează la 4—5 mii fl.

Iluminația electrică în Caransebeș. Incepând dela 1 Noemvre st. n. orașul Caransebeș va fi iluminat cu lumină electrică, carea la probele făcute în decursul săptămănei ispirate s'a dovedit foarte bună, scrie „F. D.“

Voci asupra conferenței din Sibiu.

Etă ce scria „Pester Lloyd“ în ajunul conferenței (25 Octomvre) cu privire la raporturile dintre Români și Unguri, și la conferența din Sibiu:

„La fiă-care trei ani, când se apropiă alegerile dietale, Români unguren, între cari numărăm și pe cei ce locuiesc în partea sud-estică a patriei, obișnuiesc a ține o adunare de notabili, spre

a se sfătuia asupra atitudinii lor față cu alegerile. Așa s'a întâmplat la 1881, așa la 1884, așa la 1887 și așa se întâmplă și azi, cu toate că de astă-dată este mult, foarte mult până la alegeri. Der domni part a nu voi să aștepte până ce se va termina prima perioadă dietală de cinci ani și și-au conchiămat conferența trienală a partidei pe zilele acestea la Sibiu. In conferențele premergătoare ei au decis, de a îndatora pe frații lor de dincă de „Kiralyhágó“ a face și ei pasivitate, acuma însă se crede, că tot ei vor deceta să intre cu toții în masă în viața politică. Dacă in această conferență de partid ar rămâne lucrul la atata, de sigur, că noi n'am întârziat saluta acest fapt, ca pe unul îmbrăcător.

„Noi suntem adecă de părere, că arena parlamentară este locul adevărat, unde trebuie să se manifeste ori-ce năsuință politică, unde pôte și trebuie să răsune fiă-care dorință nutrită de sufletul poporului. Sala reprezentanței poporului aparține reprezentanților întregului popor și in această sală pôte, ii este iertat și trebuie să-și câștige ascultare fiă-care, căruia un cerc de alegere ii dă dreptul la acesta. Vină (in dietă) reprezentanții naționalităților, vină toți la câștig le va succeda a ajunge pe cale legală în posesiunea unui mandat (sic!) și ei, scutiți de privilegiile lor, ca reprezentanți ai poporului, spună tot ce au pe inimă, de câte ori le va plăce, de câte ori vor afla de necesar și consult. Ei vor fi ascultați cu tot respectul, de care se vor face ei înșiși vrednici (sic!) și cu totă răbdare, care, față cu ei, ca partași ai suveranității poporului, este o datorie a colegilor lor. Șeșut'au și vorbit'au așa in dieta ungurescă deci de ani reprezentanții naționalităților, fără silă și fără molestare, de multe-ori chiar spriginiți de una sau de altă partidă. Când însă s'au saturat de a mai ședea și a mai vorbi, și se retraseră cu toții in pasivitatea comodă, a fost numai vina lor, decât opiniunea publică, decât viața politică au trecut peste ei la ordinea zilei.

„Dacă acum Români încep cu aceea, de a se arăta erăși in arena politică, atunci fără îndoială lucrăz mai practic, decât când umplu foile lor și pe acele ale străinătății cu urite injurături și amenințări in fața patriei lor unguresc. Căci cu mult mai competent, pentru a asculta plângerile lor eventuale, decât publicul cetitor al acelor foi, este auctoritatea, care se adună in giurul tribunei de vorbitori politici, și decât in adevăr voesc să delature rele și se apere așa numitul drept sânt, și le este numai pentru a face gălăgia golă și a ațita spiritele, atunci

cuprinsă de vânt și înclinată pe parcanul ferestrei; se gândea erăși la brațele ei de forma marmurei, ce s'asemănau cu cele ale deilor din Olymp și pe umărul său simția atingerea ei caldă și vivificatoare... Lua apoi trandafirul și i-se părea, ca și cum frunzele lui pe jumătate vestejite, ar răspândi miresme mai dulci decât ori care altă flă din lume.

„Și el se mără, să devină el mai nefericit?“

Nu se culcă in pat, ci pe jumătate îmbrăcat ațpi in scaunul său cu rădimuș.

De-odată, scuturându-l cineva de umăr, îl trezi...

Deschițându-și ochii văd inaintea lui pe Pantaleon.

„Dormi ca Alesandru Marele înainte de războiul babilonian?“ dișe bătrânul.

—„Câte ore-s?“ întrebă Sanin.

„Șesă și un pătrar. Până la Hanau avem o cale de două ore, și noi trebuie să fim cei dintâi la locul destinat. Rușii totdeuna își previn ini-

micii. Am închiriat cea mai bună birjă din Frankfurt.“

Sanin apucă să se spele.

—„Der unde sunt pistolele?“

„Pistolele le va aduce cu sine acel feroflucto Tedesco. In tocmai și pe medic...“

Ca și in ziua trecută, Pantaleon păstra o înfățișare curajoasă. Der indată ce se urcă cu Sanin in birjă și indată ce vizitulu poeni cu biciul și caii porniră, ex-cântărețul și prietinelul călăreților din Padua se schimbă fără de veste. Acuși asuda, acuși se înfrica. Ca și când s'ar derima peste el un pârte stricat.

„Der, Dumneșule! ce vom face aici! Santissima Madona“ strigă el cu voce plângătoare făcându-se perul măciucă. „Ce voi face eu un bătrân nebun, un păiaț, frenetic, sau ce mai și sunt?“

La început Sanin mișcată privi la el și apoi erupse intr'un risu cu hohotu îmbrățișându ușor pe Pantaleon când îi veni in minte proverbul franceș: „Le vin est tiré — il faut boire“ (Vinul e stors, deci trebuie beut.)

„Da, da“ răspuse Pantaleon „vom

goli acest pahar — der pentru aceea eu tot rămân un nebun! Eu nebun! Totul era așa de pacnic și frumos... și etă deodată se au: tra-ta-ta tra-ta-ta.“

—„Ca și când s'ar auți câteva tonuri măestrite din orchestră“ observă Sanin c'unu suris silit. „Asta însă nu e greșela d-tale.“

„Sciu, că nu e greșela mea. Numai asta mi-ar mai trebui. Der pe lângă toate astea... e o procedură afară de cale ilegală. Diavolo! Diavolo!“ repeți Pantaleon, scuturându-și bucele și oftând.

Intr'acestea birja durrăia tot mai departe, mai departe.

Era o dimineață sublimă. Stradele Frankfurtului, care tocmai începuseră a primi viață îmbrăcau o față curată și prietenoasă; ferestrele caselor scilpeau și străluciau ca filele aurite și abia eși birja pe pörtă când din cerul vinețiu s'auțiau trillele tremurătoare ale ciocărilor. La una din cotiturile stradei sub un ploș înalt se vedea o figură cunoscută: ea făcă câțiva pași înainte și se opri erăși. Sanin o privi cu atențiune... Dumneșule — der acesta e Emil.

„Doră scie gândul nostru?“ dișe întorcându-se către Pantaleon.

—D-apoi că doră ț-am spus, că eu sunt nebun!„ desperat răspuse c'o slabă și durerosă strigare s'ermanul italian „acestă tinăr nenorocit totă noptea numi-a dat pace; — ș'apoi, ad-dimineață i-am povestit totă întâmplarea („Astfel e acel: segredezza!“ gândi Sanin in sine.)

Birja ajunse lângă Emil. Sanin porni vizitului se oprică, chemă la sine pe „nenorocitul băiat“. Emil s'apropia de el cu pași nehotărți și cu față palidă, ca n' ziua când s'a întâmplat incidentul cu ofiterul. Abia putea să stea pe picioare.

„Ce cauți d-ta aici?“ îl întrebă Sanin aspru. „De ce nu șei acasă?“

—„Permite-mi, ... permite-mi te rog să merg cu d-ta“ îngână Emil cu voce tremurătoare, întindându-și mâinile rugător către Sanin. Dinții îi clănțneau, ca și când l'ar scutura frigurile.

„Nu te voi turbura — numai du-mă cu d-ta, du-mă și pe mine cu d-ta.“

„Dacă ai față de mine cât de puțină venerațiune și cea mai mică abne-

n'ar fi trebuit să părăsescă nici-odată tribuna parlamentară.

„Pe când d'eu nu putem descoperi nimic îngrijitor în hotărârea lor eventuală de-a părăsi passivitatea, nu putem de altă parte, decât să dăm domnilor bunul sfat, de a renunța cinstită la o parte a programului lor, care consistă în postulatul desființării uniunii Ardélului cu țera mamă ungară. Căci până când va exista ună politică ungurescă cu mintea întrăgă, ori-ce alusiune la pacificarea malconțenilor români pentru prețului ruperei ținuturilor transilvanice va fi considerată și tractată ca fătulă monstru al unei fantasii bolnăviciose. Dacă compatrioții noștri Români au rămas în adevăr încă așa îndărătulă timpului, încât să voescă a tăgădui basa legală a desvoltării noastre constituționale de 23 de ani și a face nefăcutul totu ce s'a creat de atunci pe această basă cu vitalitate, atunci în adevăr ar fi zadarnic de a voi să-i capacităm și atunci ar trebui să și-o ascrie lor înși-le, decât societatea maghiară va trece peste dorințele și postulatele lor totu așa la ordinea țilei, cum a fostu constrinsă să o facă acesta deja politica ungurescă.”

„D'eu noi voim să admitem — de le place, ori nu domnilor, — că ei nici nu cred în posibilitatea desființării uniunii, că acestu postulat nu-l iau nici-decum în serios și îl folosesc și consideră numai ca mijloc de luptă. Sub această presupunere — d'eu numai sub acesta — putem să supunem și celelalte puncte ale programului lor unei esaminări, deși numai fugitive. Vedem aici postulatul reviziunii legii de naționalitate, postulatul folosirii limbii române în administrația și justiția în ținuturile locuite de Români; aplicarea de funcționari români în acele ținuturi, seu celu puțin de asemenea funcționari, cari cunosc bine limba română și moravurile române etc. etc.

„In ce priveste legea de naționalitate, ar face bine domni, să nu stăruiescă pentru reviziunea ei. Căci îi putem asigura, — și la acesta este devină și limbajul neînfrănat și temeraru alți pressei române, — că de astădată suflă cu totu alți vântu decât p'atunci, când a fostu adusă acestă lege dela 1868 și decât ar ajunge lucrulu la o reviziune a acestei legi, n'am puté garanta, că schimbările aventurale ar suna în favoarea naționalităților.”

„Ceea ce ele (naționalitățile) pot pretinde cu prospecte de succes și cu ore-care îndreptățire formală, este esecutarea acestei legi decât acesta — erăși în urma atitudinii neimpăcate a naționalităților — ar fi trecut p'ote în stagnațiune, în anumite puncte, la anumite locuri și până la o anumită margine.

„Totu sub acestu punctu de vedere cadu și aspirațiunile privitoare la limba administrației și a justiției, cari presupun teritorii deosebite de administrația române și totu astfel de cercuri judecătorești, ceea ce nu pretinde nici o partidă politică, care se închină ideei de statu ungaru, d'eu cu atătu mai puțin ar concede-o. Și apoi sunt și însemnate motive tactice, pentru cari în acestă direcțiune nu se p'ote arăta aceleiași idei de statu ungurescu așa de puțină prevenire, încâtu nu recunoscă nici chiar basa ei legală.

„Suntemu conviși, că și din partea Românilor n'ar fi de lipsă decât o voință cinstită, spre a câștiga pentru naționalitatea lor, ce potu pretinde ca omeni cu minte. Ei n'ar trebui să m'ergă decât numai așa de departe, cum au mersu deja Sașii, spre a fi siguri de aceleiași garanții (sic!) pentru validitatea individualității lor etnice. Preste acesta nu voru dobândi nimic, chiar de voru implé îndată întrăga pressă a regatului României cu articuli înversunați în contra noastră și de voru face ori câteamințări orbe în propriile lor organe de acasă.

Căci una se nu uite dumnilor: Camarilla vienesă, care s'a folosit de ei în anul 1848 și prin acesta a crescutu în ei aceste aspirațiuni fără măsură, e de multu îngropată și nu va mai învia nici-odată. Națiunea ungară este astăzi, este de unu pătraru de seculu una cu regele ei și nici unu guvern lateralu nu se va mai furișa pe cărări de soboli la naționalități, spre a le pune în mișcare contra națiunii ungare. Din acestă parte nu voru mai primi nici unu ajutoru. Și nici unu ajutoru nu voru primi din afară de granițele acestei monarhii, care este destul de tare de a se apăra în contra ori căru iridentismu fățișu seu ascunsu.

„Unu bine se p'ote nasce prin urmare pentru compatrioții noștri români numai din sincera și leala înțelegere cu elementele constitutive de stat ale țerii noastre, cari totdeuna s'au arătat foarte binevoitoare față cu apropierea ori cărei părți a poporațiunii, care insă n'are nici unu motiv de a eși din reserva și din neîncrederea sa față cu nisce elemente, ce nu și caută punctulu lor de gravitare în lăuntruțu patriei, ce și caută aliații în străinătate. Români noștri voru fi mulțamiți, decât voru înceta, a voi să jöce pe malconțenii. Que messieurs les-Roumains commencent!

Europa, Rusia și România.

Studiu etnic și politică de Dimitrie D. Sturdza. (Urmare)

In charta Komarow-Sarjanko Români din Macedonia sunt în lăturați cu

desăvârșire, Macedonia fiind arătată ca ocupată numai de Slavi. Crearea însă a acestor „Slavi Macedoneni“ are multă asemănare cu aceea a „Grecilor Macedoneni de origine română.“ Autorii acestei din urmă denumiri, inventată pentru a ieși pe căi piezișe dintr'o situațiune desplăcută, nu și-au datu p'ote comptu, că esemenea espresiuni necorecte și dubioșe, care nu au de basă realitatea, nivelază numai calea nisuițelor rusesci, fiind-că tindu a desființa consciința despre starea adevărată și reală a lucrurilor.

Statulu actualu alți popórelor ruse-slave după Komarow-Sarjanko e prezentat în tabela de mai jos, în care s'au însemnat, spre comparațiune și fixarea diferințelor, datele după operele cele mai noue ale învățaților statisticieni Hübner și Brachelli.

Table with columns: SPAȚIILE, Rusi, Bulgari, Serbo-Croați, Sloveni, Slovaci, Ceho-Moravi, Venzii, Poloneși, Totalul slavilor, Totalul populației unei state.

Deosebirea dintre datele Komarow-Sarjanko și Hübner-Brachelli e de 7.687.000 pentru populațiunea întregi Europei și de 3.930.000 pentru aceea a popórelor slave, adică de 2,3% și de 4,2%. Acestu sporu p'ote să fiă în adevăr realu, d'eu elu nu schimbă întru nimic, nici pozițiunea ocupată de Europa față cu Rusia, nici pozițiunea diferitelor grupuri etnice, de care s'a vorbitu mai sus; ceea-ce e certu, e că numărulu Ruso-Slavonilor din charta Komarow-Sarjanko trebuie să fiă considerat ca o cifră maximă. Tabela de mai josu lămuresce acestă pozițiune în modu foarte neted:

Table with columns: Hübner-Brachelli, Komarow-Sarjanko, Deosebita în plus.

De observat e, că Komarow-Sarjanko sporesce pe Rusi cu 4.251.000, pe Bulgari cu 247.000, pe Serbi-Croați cu 89.000 pe Sloveni 30.000, pe Venzii cu

156.000, scade pe Ceho-Moravi cu 131.000 pe Poloneși cu 556.000, și arată pe totu Slavonii și pe totu acei ce au să se mai slavonizeze ca uniți sub conducerea Rusiei. Ideea panslavistă, căci acesta e fundulu ideei panslaviste, să vederăz încă mai multu din tabela următoare, alăturată la chartă, despre întrebunțarea alfabetului latinu și a celui cirilicu la popórele Slavo-Ruse:

Table comparing Slavic populations with Cyrilic and Latin alphabets across various countries like Russia, Bulgaria, Serbia, etc.

Pentru Români charta lui Komarow-Sarjanko are o importanță mai mare decât pentru Bulgari și Serbi, pentru că ea ne presentă în modu plasticu ideile, cari frământă lumea rusescă și o împingú necontenit în acțiunea ei deschisă și ocultă. (Va urma.)

TELEGRAMELE „GAZ. TRANS.“ (Serviciulu biroului de coresp. din Pesta.)

Sibiu, 29 Octomvre. Babeșu ceti raportulu comisiunii de trei-deci, din care reiese, că o apropiere cătră elementulu domnitoru și o pactare cu elu este imposibilă, și nu rămâne alta decât a a rămâne pe lângă politica pasivă de până acum. Relativu la memorandumu este consultu a cunoșce mai înteu părerea opiniei publice. Intonă, că Români din Ungaria nu graviteză în afară; ci sunt susținători credincioși ai dinastiei austro-ungare și dorescu fericirea patriei. Conferința, făcendú acestă declarațiune, își exprimă dorința pentru întrebunțarea de raporturi intime politice și comerciale între patria noastră și România precum și încheierea unei convențiuni militare cu acesta, pentru întărirea triplei alianțe.

Budapesta, 29 Octomvre. Ministrulu Orozy va dimisiona în curendú. Urmasulu lui se crede a fi șeful de secțiune din ministeriulu de esterne, Szögyenyi.

Atena, 29 Octomvre. Ministeriulu a dimisionat; regele încredința lui Delyannis formarea cabinetului.

Cursulu pieței Brașov din 29 Octomvre st. n. 1890. Table with columns for various currencies and exchange rates.

Cursulu la bursa de Viena din 28 Octomvre st. n. 1890. Table with columns for gold, silver, and various bonds.

Proprietaru: Dr. Aurel Mureșianu. Redactoru responsabilu interimalu: Gregoriu Maiorú.

gațiune“ continuă Sanin „atunci te rog du-te numai decât, ori acasă, ori la prăvălia d-lui Klüber și nu spune nimic din ceea ce scii despre mine, și așteaptă până mă voi reintörce“.

„Până te vei reintörce d-ta?“ bălbăi Emilu cu tonu resonatoru și tăcu — „d'eu decât d-ta...”

„Emil“ îl intrerupse Sanin, arătand cu ochii spre vizitiu. „Gândesce-te puțin. Emilu te rog, du-te acasă. Fă ce-ți spunu iubitul meu amic. Ai d'is că mă cinstesc așa de tare! Bine, judecă d'eu, că eu te rog frumosu, să mergi acasă“.

Îi întinse apoi mâna. Emilu se repeși înainte, apăsă mâna lui Sanin pe buzele lui, sări peste o gröpă și dealungulu câmpului grăbi spre Frankfurt.

„Nobilu băiatu“ mormăi Pantaleon. Sanin însă îi aruncă o privire așa de imputătoare, în cătră bătrânulu se trase de nou într'unu unghiulețu alți birjei. Pricepú, că a lucratu foarte neînțelepțesce, și mirarea lui creștea din minutu în minutu: ore într'adevăr elu este acela, care să slugescă dreptu se-

oundantulu la unu duelu, care a închiriat cail, care a făcutu tóte pregătirile și în sfârșit, care și-a părăsit locuința la șese ore dimineța?

Ca supărarea lui să fiă deplină, începú să-l doră piciorole.

Sanin află de bine a-i premeni puțin curagiulu, ce începea să-i scadă, și fu așa de norocos de află o vorbă potrivită; atingendú-lu i-a d'is:

„Cinstite Signor Cippatola, ce s'a făcutu cu curagiulu d-tale? Unde e — il antio valor?“

Signor Cippatola se obli și își încreți fruntea.

„Il antio valor?“ repeși cu voce adencă „Non e ancora spento“ — (incă nu este perdut) il antio valor!“

Luându-și o poziți plină de demnitate, începú să vorbescă despre operă și despre renumitul tenoristu Garcia, și îndată ce sosiră în Hanau, bătrânulu erăși întineri. Decă ne gândim, putem vedé că nu e nimic mai puternicu și totu odată și mai fără putere, pe acestă lume, decât o vorbă pătrunțătoare.

(Va urma.)

Une dame française,

(Parisienne), institutrice diplômée, femme d'un professeur d'ici, a l'intention de former un cours de français pour dames.

Adresse: Strada nouă, 33.

O dămnă franceză,

(Parisiană), institutore cu diplomă, soția unui profesor d'aci, are intențiunea de a forma un curs de limba franceză pentru dame.

Adresa: Strada Nouă No. 33.

Sz. 243-1890. vjh.

Arverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881-ik évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a brassói kir. törvényszék 1890 évi 3727 számú végzése által 1890 év Augustus hó 26 ik napján fogarasi Roth Adolf javára odavaló Essigmann Gyula és id. Essigmann Frigyes ellen 344 frt tőke, s ennek 1890 év Junius hó 2 napjától járó 6% kamatai, az eddig összesen 27 frt. 80 kr. perköltség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróságilag lefoglalt és 550 frt. becsült szobai butorok, 15 darab bőr és 8 darab törökbuza kasból álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a fogarasi kir.

járásbíróságnak 1890 évi 2992 p. sz. alatt kelt kiküldetést rendelő végzése folytán a helyszinén, vagyis fogarason alperesek lakásán leendő eszközzésére 1890-ik évi November hó 11-ik napjának délelőtt 9 órája határidőül kitűzetik és ahoz venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy fenti ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881 évi LX. t. cz. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Felhivatnak egyuttal mindazok, kik a lefoglalt s most elárverezendő tárgyakra elsőbbséggel bírnak és ez a végrehajtási iratokból ki nem tűnik, miszerint elsőbbségi igényeiket az árverés megkezdéséig szóval vagy írásban alulirt végrehajtónál az 1881 évi LX. t. cz. 111 és 112 §§-ai értelmében a különbeni következmények terhe alatt bejelenteni el ne mulasszák.

Kelt Fogarason, 1890 évi Oktober hó 26 napján.

Gyárfás Ferencz, kir. bírósági végrehajtó.

Numere singuratiche din „Gazeta Transilvaniei“ à 5 cr. se potú cumpăra în tutungeria I. Gross, și în librăria Nicolae Ciurcu.

ABONAMENTE

la „GAZETA TRANSILVANIEI“ Prețul abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:

Pe trei luni 3 fl. —
Pe șese luni 6 fl. —
Pe un an 12 fl. —

Pentru România și străinătate:

Pe trei luni 10 fr.
Pe șese luni 20 fr.
Pe un an 40 fr.

Abonamente la numerele cu data de Duminică.

Pentru Austro-Ungaria:

Pe an 2 fl. —
Pe șese luni 1 fl. —
Pe trei luni 50 cr.

Pentru România și străinătate:

Pe an 8 franci.
Pe șese luni 4 franci.
Pe trei luni 2 franci.

Abonamentele se fac mai ușor și mai repede prin mandate poștale.

Domnii, cari se vorú abona din nou, să binevoiescă a scrie adresa lămuritú și a arăta și poșta ultimă.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei.“

Mersulú trenurilorú

pe liniile orientale ale căii ferate de statú r. u. valabilú din 1 Iunie 1890.

Table with multiple columns showing train routes (e.g., Budapesta-Predealu, Predealu-Budapesta, B.-Pesta-Aradu-Telusa) and their respective schedules and fares.